

Spoštovani,

v zadnjih tednih se je predvsem v povezavi z novico o akciji FBI proti spletnemu kriminalu, ki je privedla do aretacije osumljenca v Sloveniji, v medijih večkrat pojavila beseda „heker“ in sicer v napačnem kontekstu ter uporabljena na napačen način. Ker se v strokovnem jeziku ta termin povsem drugače uporablja kot ga razume laična javnost, se nam zdi primerno na to opozoriti v tem odprtem pismu^[1].

Heker (ang. „hacker“) izvira iz glagola „hekanje“ (ang. „to hack“), kar je izraz, ki se je sprva prijel v 50ih letih prejšnjega stoletja na MIT^[2] in pomeni reševanje tehničnega problema na samosvoj način. V računalniškem žargonu se še vedno uporablja za na poglobljenem znanju temelječe, inovativne in izvirne modifikacije programa ali sistema na način, ki sprva ni bil predviden.

Mnoge avtoritete na področju računalništva ter varnosti pojmujejo hekerstvo kot stanje duha, razmišljanje zunaj okovov, ustaljenih pristopov in načinov ter poskušanje premostiti te ovire. V veliko primerih hekerji svoje veščine in inovativnost uporabijo v dobre namene in v dobro vseh, dajo program na voljo vsem v uporabo in nadaljnjo modifikacijo. Primeri takih prostih programov^[3] so GNU/Linux, Mozilla Firefox, Mozilla Thunderbird, Google Chrome, OpenOffice.org, SpamAssassin, GIMP, Scribus idr.

Za poimenovanje kiberkriminalcev so besedo heker kasneje (napačno) popularizirali mediji ter filmska industrija, zaradi česar je seveda prišlo do zmešnjave. To zmešnjavo dodatno povečuje nedorečenost prevodov in prevzemanje terminologije v slovenskem jeziku.

Pravilnejši termin za osebo, ki kriminalno vdira v računalniške sisteme je „vdiralec“ ali „kreker“ (poslovenjeno iz ang. „cracker“). Osebe, ki izrabijo varnostne sistem brez pooblastil in/ali uporabljajo informacijsko komunikacijsko tehnologijo (običajno računalnike, telefone ali omrežja) za vlamljanje in izvajanje nelegalnih ali kriminalnih dejavnosti – vandalizma, zlorab kreditnih kartic, kraje identitete, piratstva ali drugih tipov ilegalnih dejavnosti^[4].

Takšno razliko pozna tudi slovenski slovar informatike^[5], ki navaja pojem „heker“ kot „tehnično dobro podkovan računalniški zanesenjaka“ in pojem „kreker“ kot „kdor vdira v tuje računalniške sisteme z namenom nepooblaščenno uporabljati podatke ali programe“.

Zato je potrebno imenovati trenutno aktualne osumljence računalniškega kaznivega dejanja kot vdiralce oz. krekerje.

V zadnjih desetletjih je mnogo tehnoloških pridobitev tudi rezultat fenomena hekerstva — osebni računalniki, internet, prosta programska oprema — zato je napačno, da se hekerja enači s kriminalci. Podobno, kot bi kemika ali farmacevta enačili z zastrupljevalci in morilci.

Zavedamo se, da terminološka zmešnjava obstaja že dlje časa in ravno zato menimo, da je skrajni čas, da jo skupaj odpravimo. Zato vas lepo prosimo, da vsaj v prihodnje uporabljate pravilni izraz.

lep pozdrav,

Matija Šuklje,
koordinator
FSFE Fellowship skupina Slovenija^[6]

sopodpisnice:

Andrej Kositer,
predsednik
[COKS] Center odpote kode Slovenije^[7]

mag. Simon Delakorda,
direktor
[INePA] Inštitut za elektronsko participacijo^[8]

Andrej Vernekar,
predsednik
[LUGOS] Linux user group of Slovenia^[9]

Klemen Robnik,
vodja
Kiberpipa^[10]

Ljudmila^[11]

- [1] Odprto pismo je na voljo tudi na strani <https://wiki.fsfe.org/FellowshipSloveniaOdprtoPismoHeker>
- [2] Massachusetts Institute of Technology
- [3] Definicija prostega programja na strani Free Software Foundation Europe: <http://fsfe.org/about/basics/freesoftware.en.html>
- [4] [http://en.wikipedia.org/wiki/Hacker_\(computer_security\)#Black_hat](http://en.wikipedia.org/wiki/Hacker_(computer_security)#Black_hat)
- [5] <http://www.islovar.org/>
- [6] FSFE Fellowship skupina Slovenija – <http://wiki.fsfe.org/groups/Slovenia> – je skupina podpornikov Free Software Foundation Europe[] ter prostega in odprto-kodnega programja nasploh, organizirano v civilno iniciativo. Zavzemamo se za prosto programje, odprte standarde in odprte formate.
- [7] Center odprte kode Slovenije [COKS] – <http://www.coks.si> – je nacionalni spodbujevalec razvoja, uporabe in znanja o odprtokodnih tehnologijah in rešitvah. Razvojno podporni Center Odprte Kode Slovenije nudi uporabnikom centraliziran sistem storitve pomoči in podpore ter zagotavlja rešitve za potrebe javnega in zasebnega sektorja.
- [8] Inštitut za elektronsko participacijo [INePA] – <http://www.inepa.si> – je nepridobitna nevladna organizacija na področju e-demokracije. INePA izvaja aplikativne in razvojne projekte ter strokovne, zagovorniške in povezovalne dejavnosti za nevladne organizacije, institucije in posameznike, ki si prizadevajo za krepitev demokracije in politične participacije s pomočjo informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Inštitut je član Evropske mreže za elektronsko participacijo in Državljsanske mreže za srednjo in vzhodno Evropo.
- [9] LUGOS – <http://www.lugos.si> – je društvo, ki združuje uporabnike prostega in odprto-kodnega operacijskega sistema GNU/Linux. Pod okriljem društva med drugim poteka pomoč uporabnikom operacijskega sistema in prevajanje proste programske opreme. Med projekti sta tudi odprto brezžično omrežje Ljubljane (wlan-lj) in tedenska predavanja Pipini odprti termini (v sodelovanju s Kiberpipo).
- [10] Kiberpipa – <http://kiberpipa.org> je kolektiv zagovornikov odprte kode in digitalnih svoboščin. V središču Ljubljane stvarja digitalno kulturo, osvešča strokovno ter laično javnost s pomočjo predstavitev, predavanj in delavnic.
- [11] Ljudmila – <http://www.ljudmila.org> – Ljubljanski laboratorij za digitalne medije in kulturo (1994) je prvi nepridobitni laboratorij na Slovenskem, ki podpira inovativno in ustvarjalno raziskovanje skozi projektno delo na področjih interneta, digitalnega videa, elektronskih umetnosti, digitalnega radia, komunikacij, razvoja odprtokodne programske računalniške opreme ter interdisciplinarno združevanje vseh naštetih. Omogoča tudi samostojno in v okviru delavnic skupinsko izobraževanje in je ustanoviteljica mreže multimedijskih centrov Slovenije „M3C“